

Міністерство освіти і науки України

Державна наукова установа «Інститут модернізації
змісту освіти»

Харківський національний педагогічний університет

імені Г. С. Сковороди

Установа адукацыі «Віцебскі дзяржаўны ўніверсітэт імя П.М.
Машэрава»

Гістарычны факультэт

Кіровоградський державний педагогічний університет

імені Володимира Винниченка

Київський університет імені Бориса Грінченка

**Актуальні проблеми методики навчання
історії, правознавства та суспільствознавчих
дисциплін**

Випуск 8

Харків – 2016

вивчення спеціального предмету «Людина і суспільство», а також у позакласній роботі.

Дерела і література

1. Теория и методика коммунистического воспитания в

школе / Под ред. Г.И. Щукиной. – М., 1974. – Гл. XII.

2. Френе С. Избранные педагогические сочинения. – М., 1990. – С. 223.

УДК 378

Яблоновська Г. Г.,
викладач кафедри суспільно-правових
дисциплін і менеджменту права
ХНПУ імені Г. С. Сковороди

КОНСУЛЬТАТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПРАВА В ШКОЛІ. ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

У статті схарактеризовано аспекти консультативної діяльності, уточнено зміст поняття «консультування», визначено функції психологічного консультування в школі, визначено суть консультативно-просвітницької діяльності.

Ключові слова: консультативна діяльність, психологічне консультування в школі.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Аналіз праць сучасних науковців свідчить про те, що соціально-правове консультування, метою якого є роз'яснення прав і сприяння в реалізації правових гарантій різних категорій дітей та молоді, соціальне виховання, визначення правових норм соціально-значущої діяльності та поведінки, ознайомлення з нормативними міжнародними державними документами, які забезпечують розвиток особистості, рівень освіти і вибір професії тощо, є недостатньо організованим для категорії школярів і майже зовсім не представленим для категорії їхніх батьків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації консультативної педагогічної допомоги досліджувалось вченими

в галузі соціальної педагогіки (Л. Завацька, А. Григор'єва, В. Келасьєв, І. Трубавіна), психології (Е. Зеєр, Ф. Ісмагілова, В. Семиченко) медицини (О. Гаранський, І. Сенюта). Вчені звертали увагу на важливість можливості як для учнів, так і для їхніх батьків отримати консультацію щодо професійного самовизначення (Е. Зеєр, В. Семиченко), актуальною визначено проблему фізичного розвитку (М. Дутчак, С.Сінгаєвський) медико-соціальні (наркоманії, алкоголізму) (С. Белогуров, Г. Степанов).

Важливими для науковців вважаємо проблеми, пов'язані із підготовкою майбутніх фахівців до консультативної діяльності (М. Бадалова, О. Балагурова, М. Василенко, Н. Гаркавенко). Функції психологічного консультування в

школі досліджували у своїх наукових працях Ю. Альошина, Р. Конючас, А. Осипова, С. Савченко, М. Бітянової, Є. Холостова, О. Пожидаєва, А. Капська, Т. Шишковець, Л. Завацька, Р. Мей.

Формування цілей. Отже, метою роботи визначаємо характеристику консультативної діяльності вчителя права.

Виклад основного матеріалу дослідження. Слово «консультування» походить від латинського «consultare», що означає радитись, піклуватися. У Великому тлумачному словнику знаходимо пояснення цього концепту як «поради, роз'яснення спеціаліста з будь-якого питання; бесіди з метою розширення і поглиблення знань [1]. Із авторських наукових визначень поняття «консультування» найбільш змістовним вважаємо представлення його Т. Алексеєнко як процес взаємодії між двома або кількома людьми, в ході якої певні знання консультанта використовуються для надання допомоги тим, хто отримує консультацію [2].

Консультування як процес спілкування виконує різні функції: надання порад та рекомендацій; підтримки щодо прийняття рішень та розв'язання проблем; надання інформації, необхідної для прийняття рішення. Відповідно до функціональності можна відокремити види консультування: психотерапевтичне, педагогічне, організаційне, інформаційне, професійне (у окремих галузях знання).

Особливості організації консультативної діяльності у науковій літературі висвітлюються відповідно до професійних завдань фахівців різного профілю. Однак при цьому зауважимо, що найбільш інтенсивна консультативна діяльність виокремлюється у професіях, пов'язаних із забезпеченням комунікацій між людьми, що відносяться до психологічного виду професій «людини – людина». Крім того, консультації є затребуваним видом послуг від населення у фахівців, функціональними завданнями яких є забезпечення комфортних умов життєдіяльності у різних видах її прояву та поєднання функцій знавців певного професійного напрямку та ввічливого співбесідника, що реалізується здебільшого у галузях медицини, психології, юриспруденції, гігієни та збереження здоров'я, педагогіки, косметології тощо.

Слід зазначити, що у науковій літературі та у педагогічній практиці широко представлено досвід консультативної діяльності вчителя в її двох аспектах: або така діяльність є зверненою на учня (йдеться про консультації з шкільних дисциплін з метою відпрацювання недостатньо усвідомленого програмного матеріалу), або консультації педагогів призначені для батьків учнів з особливими потребами. У цьому випадку найбільш активно висвітлюється досвід консультативної діяльності шкільних психологів, логопедів та соціальних педагогів.

Так, у дослідженнях Ю. Альошиної, Р. Кончюнас, А. Осіпової визначаються функції психологічного консультування в школі: контролю за перебігом психічного розвитку дитини на основі уявлень по нормативний зміст та вікові періодизації цього процесу; конструктивно-просвітницьку, відповідно до якої відбувається повідомлення вчителям основних відомостей із психології дитини; психопрофілактичну, що виявляється у попередженні та профілактиці конфліктів; консультативну, яка дозволяє здійснювати психологічну інтерпретацію окремих станів педагогів та вихованців, особливостей їхньої поведінки тощо.

Автори по різному підходять до визначення консультативної психологічної діяльності. Так, Ю. Альошина консультативною визнає будь-яку роботу з людьми, спрямовану на розв'язання різних психологічних проблему міжособистісних відносинах [3]; Р. Кончюнас вважає психологічне консультування професійним ставленням кваліфікованого консультанта до клієнта [4]; А. Осіпова ототожнює цей процес із поняттям психокорекції, що спрямована на розв'язання у процесі розвитку особистості конкретних проблем навчання, поведінки і психологічного самопочуття [5].

Надання психологічно-педагогічних консультацій для батьків створюють для них

можливість навчитись адекватно оцінювати потенціал дитини, усвідомлювати способи її розвитку, налаштовувати на виховання толерантності у взаєминах дитини із однолітками тощо. Серед інших напрямків консультативної діяльності, організовано для батьків учнів у загальноосвітніх школах, найбільш важливими є консультативно-просвітницька та консультативно-методична діяльність. При цьому перша – дозволяє педагогу надавати батькам необхідні знання у межах визначеної проблеми, а друга – спрямована на навчання засобів та прийомів впливу на дитину у межах виховної або просвітницької батьківської діяльності.

Узагальнюючи авторські підходи до розуміння консультування як *особливого виду професійної діяльності, зокрема пов'язаного із психолого-педагогічним впливом на особу, що потребує допомоги у вирішенні певної проблеми*, дозволяє встановити, що консультування визначається науковцями як: кваліфікована порада; технологія надання допомоги; процес і засіб втручання, спрямований на допомогу клієнту; різновид послуги.

Висновки з даного дослідження. Таким чином, консультативна діяльність вчителя визначаються інформативною і превентивною функцією, яка стосується способу поведінки людини. Крім того, цікавим вважаємо той факт, що просвітницька діяльність містить

консультативну функцію, а консультативна – відповідно – просвітницьку.

Вважаємо важливим зауважити на позитивності організації у середніх школах для батьківських колективів **просвітницько-консультативної діяльності** вчителів, яку розглядаємо як *спосіб організації отримання знань та засобів вирішення окресленої проблеми педагогічного або суспільного-соціального характеру*

Джерела та література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [укл. і гол. ред. В. Т. Бусел]. – К.: Ірпінь : ВТФ "Перун", 2004. – 1440 с.

2. Соціальна педагогіка: словник-довідник / [Т.Ф. Алексенко, Ю. М. Жданович, І. Д. Зверева та ін.]; за заг. ред. Т.Ф. Алексенко. – Вінниця : Планер, 2009. – 542 с.

3. Алешина Ю. Е. Индивидуальное и семейное психологическое консультирование / Ю. Е. Алешина. – М. :

для конкретної аудиторії, представлена з позиції фахівця окремої галузі знання.

Перспективи подальших розвідок вбачаємо у дослідженні проблеми консультативно-просвітницької діяльності вчителя у галузі соціально-правових відносин для батьків учнів.

Независимая фирма «Класс», 1999. – 208 с.

4. Кочюнас Р. Основы психологического консультирования / Р. Кочюнас. – М.: Академический проект, 1999. – 240 с.

5. Осипова А. А. Общая психокоррекция: [учебное пособие] / А. А. Осипова. – М.: Сфера, 2002 – 510 с.